

Aplinkos ministrui Simonui Gentvilui

A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius

El.p.: simonas.gentvilas@am.lt

info@am.lt

Aplinkos viceministrui**Kęstučiui Šetkui**

Siunčiama el. paštu: kestutis.setkus@am.lt

Viktorijai Čmilytei-Nielsen

El.p. Viktorija.cmilyte@lrs.lt

DĖL ĮSAKIMO PROJEKTO

2024 m. lapkričio 20 d.

Asociacija „Kraštovaizdis“ (toliau – asociacija) atstovauja suinteresuotą visuomenę aplinkos klausimais bei priimant su aplinka susijusius sprendimus.

Asociacija iš Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos ministerija) gavo informaciją, kad Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija (toliau – Konfederacija) Aplinkos ministerijai siūlė pakeitimus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. gruodžio 12 d. įsakymui Nr. D1-406 „Dėl Detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo, patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas).

Įsakymo pakeitimo projektas Aplinkos ministerijos buvo pateiktas derinimui ir paskelbtas viešai Teisės aktų projektų registre, teisės akto derinimo pabaigos data – 2024 m. rugsėjo 11 d. (reg. Nr. 24-13960). Įsakymo projektas, kurį pateikė Aplinkos ministerija, savo turiniu apie 90 procentų atitinka projektą, kurį Aplinkos ministerijai pasiūlė Konfederacija 2024 m. birželio 27 d. raštu. Iš Konfederacijos 2024 m. birželio 27 d. rašto su siūlymais Įsakymo pakeitimui matyti, kad vyko susitikimai tarp Konfederacijos atstovų, Aplinkos ministerijos atstovų, galbūt ir kitų asmenų. Tokie Konfederacijos, Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos ir jų atstovų veiksmai darant įtaką priimant teisės aktą (Įsakymo pakeitimus) laikytini lobistine veikla.

Asociacija nustatyta tvarka teikė pasiūlymus ir pastabas dėl pateikto derinti Įsakymo pakeitimo projekto, tačiau atsakymo dėl tolimesnių teisės akto priėmimo procedūrų negavo. Iš aplinkos ministro Simono Gentvilo viešai skelbtų darbotvarkių matyti, kad vyko įvairūs susitikimai su Lietuvos vėjo elektrinių asociacija, Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacijos prezidentu M. Nagevičiumi. Asociacija, kaip teikęs pasiūlymus teisės akto projektui subjektas, tikėjosi taip pat susitikimo su aplinkos ministru, tačiau nei informacijos, nei galimybės susitikti negavo. Tikimės, kad ne tik gausime atsakymą į mūsų pateiktas pastabas, bet ir būsimė išklaudyti susitikime su ministru. Tokio susitikimo prašome. Nes teisėkūra, kuomet išklaudoma tik viena pusė negali būti objektyvi. Juolab, kad būtent tokia teisėkūra suinteresuoti asmenys nesibodi ir neleistinų priemonių, tokių, kaip SLAPP ieškinyms prieš suinteresuotą visuomenę.

Ištraukos iš 2024 m. balandžio 17 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo priimtų nutarties (Vilniaus apygardos teismas įsiteisėjusia 2024 m. birželio 13 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2S-1328-794/2024 atmetė ieškovės UAB „Evecon“ atskirąjį skundą ir paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2024 m. balandžio 17 d. nutartį, kuria teismas tenkino atsakovų asociacijos „Kraštovaizdis“ ir Teisučio Budos prašymą ir ieškovės UAB „Evecon“ ieškinį paliko nenagrinėtą):

„Visų pirma, **ieškovės pareikštas ieškinyms neabejotinai sukuria atsakovams spaudimą** – jie turi skirti bylinėjimuisi ne tik finansus, bet ir laiką. Ieškinyms yra pareikštas išimtinai dėl atsakovės asociacijos „Kraštovaizdis“ vykdomos veiklos. Iš ieškinio turinio akivaizdu, kad ieškovės netenkina atsakovės aktyvus veikimas, kai asociacija reiškia valstybės ir savivaldybės institucijoms, kitiems asmenims abejones trečiojo asmens UAB „Žalia žemė“ vykdomo vėjo elektrinių parko projekto įgyvendinimo procedūrų tinkamumo, kitų su tuo susijusių aplinkybių. **Akcentuodama atsakovų veiklos pobūdį, ieškovė ignoruoja faktą, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę ginti savo interesus, susijusius su ginčo projektu, teisės aktuose nustatyta tvarka.** Vien dėl to, kad atsakovai nepritaria projektui ir atsakovė asociacija „Kraštovaizdis“ šiuo klausimu veikia aktyviai, atsakovų veikla negali būti ribojama. Atsakovai iš esmės pagrįstai teigia, kad ieškinyms turi atgrasomojo poveikio požymių.

Preliminariai įvertinus ieškovės pateiktus argumentus, kuriais įmonė grindžia šį reikalavimą ir jo apimtį, **darytina išvada, kad toks reikalavimas pareikštas ne siekiant realiai apginti ieškovės teises, bet bauginti atsakovus.**

Trečia, **nesąžiningą ieškovės tikslų pobūdį preliminariai rodo ir aplinkybė, kurią išskiria atsakovai, kad ieškinyms pareikštas tuo metu, kai atsakovai turėjo teisę teikti siūlymus dėl poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos.** Įvertinus tai, kad ieškovė reiškia nepasitenkinimą atsakovų veikla, galima pagrįstai numanyti, **jog ieškiniu ieškovė siekė atgrasyti atsakovus nuo pastabų dėl ataskaitos reiškimo, ir kad šio momento sutaptis nėra atsitiktinė.**“

Mes jau ankščiau atkreipėme dėmesį, kad minėtą įsakymo projektą parengė vėjo elektrinių parkų plėtra suinteresuoti asmenys, todėl informacija apie tikruosius rengėjus turėjo būti pateikta taip, kaip tai numato Teisėkūros pagrindų įstatymo 5 straipsnio 3 dalis:

„3. Jeigu pirminis teisės akto projekto rengėjas yra lobistas, apie tai paskelbiama Teisės aktų informacinėje sistemoje.

Deja, tai nebuvo padaryta ir tai neprisideda prie teisėkūros proceso skaidrumo.

Šiuo raštu norime atkreipti jūsų dėmesį į neįtikėtinus sutapimus, kurie leidžia abejoti ne tik teisėkūros skaidrumu, bet ir teisėtumu.

UAB „Evecon“ ir UAB „Žalia žemė“ (tai tie patys subjektai teikę SLAPP ieškinį) užsakymu parengta poveikio aplinkai vertinimo ataskaita „UAB „Žalia žemė“ planuojamų iki 72 vėjo elektrinių parko Alionių, Širvintų ir Zibalų sen. Širvintų r. sav. Vilniaus apskr. teritorijose statyba ir veikla“ (toliau – PAV ataskaita). Pastabų PAV ataskaitai pateikimo terminas baigėsi. Šiuo metu laukiama Aplinkos apsaugos agentūros sprendimo dėl pritarimo ar nepritarimo. Ar jums žinoma, kad sprendimas dėl šios ataskaitos atitiktis teisės aktams yra jūsų rankose? Labiausiai neįtikėtinas dalykas yra tas, kad ataskaitos rengėjai žinojo (kaip jie sužinojo mums nežinoma) kokį įsakymą jūs turite pasirašyti. Tai yra ataskaitos rengėjai į PAV ataskaitą įdėjo tekstą, identišką Jūsų paskelbto įsakymo projektui. Mes numanėme, kad jų įtaka yra didelė, bet, kad jie PAV ataskaitos teksto ištraukas teikia jums tikėdamiesi, kad jūs pasirašysite įsakymą su tokiu tekstu ir taip jiems pagelbėsite įgyvendinti vėjo elektrinių parko Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje projektą – nustebino visą mūsų bendruomenę. Labai tikimės, kad Jūs šių aplinkybių nežinojote, o sužinojęs – kreipsitės į teisėsaugos institucijas dėl jų neleistino poveikio politikams ar valstybės tarnautojams.

Mūsų žiniomis nei vienas verslo subjektas dar nėra žengęs tokio žingsnio – parengti PAV ataskaitą, kurios tvirtinimas (pritarimas) būtų siejamas su teisėkūros subjekto sprendimu (po ataskaitos pateikimo). Tai būtų neteisėta. Tai pažeistų ir Konkurencijos įstatymą (nes kiti verslo subjektai tokiomis galiomis nesinaudoja).

KRAŠTOVAIZDIS

asociacija

Žemiau pateikiamame paveiksle nurodoma ištrauka iš Įsakymo pakeitimo projekto teksto (viršuje) ir ištrauka iš PAV ataskaitos (žemiau). Kyla pagrįstų abejonių dėl to, kaip ir kodėl PAV ataskaitos rengėjai galėjo žinoti būsimą teisinį reguliavimą ir koku pagrindu tai įrašė į PAV ataskaitą.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/8cd3057063a811efad96fef38de4d94a?jfwid=oed4r5uw0>

Nr.	Reikalavimas
1.	Technologinė prevencijos priemonė turi būti išbandyta ir ne mažiau kaip 1 metus naudojama bent vienoje Europos Sąjungos ir (ar) Europos ekonominės erdvės šalyje.
2.	Naudojant technologinę prevencijos priemonę, turi būti pastebima ne mažiau kaip 80 procentų visų didesnių kaip 0,5 metro (skaičiuojant per ištiestų sparnų ilgį) paukščių ne mažesniu kaip 500 metrų atstumu nuo VE.
3.	Technologinės prevencijos priemonėmis nustatius VE ir paukščio susidūrimo pavojų, automatiškai per ne ilgiau kaip 90 sekundžių turi būti pritaikyti technologinės prevencijos priemonės veiksmai (atbaidymas ir (ar) VE pristabdymas, ir (ar) VE sustabdymas, ir (ar) kt.).
4.	Technologinės prevencijos priemonės turi turėti funkcionalumą vaizdo įrašuose fiksuoti galimo susidūrimo zonose buvusius ir su VE susidūrusius paukščius. Tokiam vaizdo įrašui turi būti aiškiai įrašo padarymo data ir laikas.
5.	Jei VE statoma mažesniu nei 200 metrų atstumu nuo miško (skaičiuojant nuo rotorius mentės iki miško horizontalioje pozicijoje), technologinės prevencijos priemonės turi turėti paukščių identifikavimo miško fone funkcionalumą.

⁵ Vaizdo registratoriai gali būti taikomi, jei jie atitinka šiuos techninius parametrus:

- Technologinė prevencijos priemonė turi būti išbandyta ir ne mažiau kaip 1 metus naudojama bent vienoje Europos Sąjungos ir/ar Europos ekonominės erdvės šalyje.
- Naudojant technologinę prevencijos priemonę turi būti užtikrintas ne mažiau kaip 80 procentų efektyvumas pastebinti visus didesnius kaip 0,5 metro dydžio (skaičiuojant per ištiestų sparnų ilgį) paukščius ne mažesniu kaip 500 metrų atstumu nuo VE.
- Technologinės prevencijos priemonės pagalba identifikavus VE ir pastebėto paukščio susidūrimo pavojų, automatiškai, bet ne vėliau kaip per 90 sekundžių turi būti reikiama apimtimi pritaikyti technologinės prevencijos priemonės elementai (atbaidymas ir/ar pristabdymas ir/ar sustabdymas ir/ar kt.).
- Technologinės prevencijos priemonės turi turėti funkcionalumą vaizdo įrašuose fiksuoti galimo susidūrimo zonose buvusius ir su VE susidūrusius paukščius. Tokiam vaizdo įrašui turi būti aiškiai identifikuojamas įrašo padarymo data ir laikas.
- Tuo atveju, jei VE statoma mažesnių nei 200 metrų atstumu nuo miško (skaičiuojant nuo VE bokšto iki miško horizontalioje pozicijoje) technologinėse prevencijos priemonėse turi būti užtikrinamas paukščių identifikavimo miško aplinkoje funkcionalumas.

63

Atsižvelgdami į aplinkos apsaugos kaip viešojo intereso specifiką, teisėtumo ir skaidrumo principus, prašome Jūsų nepasirašyti Įsakymo pakeitimo projekto, tol kol nebus tinkamai išnagrinėtos mūsų pastabos šiam teisės aktui (jos pateiktos prieš daugiau nei du mėnesius – 2024-09-10).

Asociacija "KRAŠTOVAIZDIS"
Vilkpėdės g. 22, LT-03151 Vilnius
Įmonės kodas 306311744

info@krastovaizdis.eu
Tel. +370 666 89913
FB: facebook.com/krastovaizdis.eu

www.krastovaizdis.eu
Sąskaita Swedbank:
LT41 7300 0101 7805 1742

KRAŠTOVAIZDIS

asociacija

Kadangi viešojoje erdvėje yra informacija apie itin dažnus vėjo elektrinių vystytojų susitikimus su jumis ir (ar) ministerijos atstovais – prašome organizuoti susitikimą ir su asociacija „Kraštovaizdis“, kad galėtume išsakyti savo poziciją bei išklausti Jūsų argumentus dėl įsakymo projekto formuluočių. Suprantame, kad vėjo elektrinių vystytojai (jų atstovai bei lobistai) mus pristato įvairiais neigiamais epitetais (tokios informacijos nesibodima skleisti ir užsakomuosiuose straipsniuose), bet tokia informacija neatitinka tikrovės. Mūsų asociacijos tikslas – dalyvauti skaidriame teisėkūros procese bei dėti visas pastangas teisėtais būdais saugant aplinką bei žmonių sveikatą ir jų teisę į švarią aplinką. Tikimės, kad ir jūsų vadovaujamos ministerijos tikslais yra tokie pat. Todėl neprašome nieko išskirtinio. Tik, kad išklaustumėte mus (kaip ir kitus) bei laikytumėtės teisės aktų (ir rekomendacijų), reglamentuojančių skaidrų teisėkūros procesą. Manome, kad prašome nedaug.

Elektroninio pašto adresas kontaktams: dokumentai@krastovaizdis.eu.

Pagarbiai,

Asociacijos „Kraštovaizdis“ prezidentas

Teisutis Buda